

ואזנים לשמוע²⁷, ונמצא, ש"בית רבינו" (770") הוא בבחינת "תלפיות", "תל שכל פיות פונים בו"²⁸, יותר מיובל שנים (ת"ש – תש"נ), "עד עולם"²⁹.

וענין זה מודגש עוד יותר כשרואים במוחש שהולך וניתוסף ביתר שאת וביתר עוז במספר בני שבאים ל"בית רבינו", "ברוב עם הדרת מלך"³⁰ (כולל גם "מאן מלכי רבנן"³¹, ובפרט נשיא (מלך) הדור), ונעשה צורך והכרח להגדיל ולהרחיב עוד יותר את "בית רבינו", ועד להגדלה והרחבה שהיא באופן דפריצת גדר, "פרצת" (בגימטריא 770), כמו בנין בית חדש³².

וע"פ האמור לעיל ע"ד גודל העילוי ד"בית רבינו שבבבל" – ש"נסע מקדש וישב שם", ו"הוא מקום המקדש גופי' דלעתיד", ועד שבו יתגלה מקדש העתיד ומשם יחזור לירושלים – מובן גודל הזכות דכאו"א מישראל להשתתף בגופו ובממונו³³ (וכל המרבה הרי זה משובח) בבניית "בית רבינו שבבבל", כהכנה לירידת והתגלות מקדש העתיד תיכף ומיד ממש.

(קונטרס בענין מקדש מעט זה בית רבינו שבבבל – סה"ש תשנ"ב ע' 465)

(27) תבוא כט, ג.

(28) ברכות ל, א.

(29) שמואל-א, א, כב ובפרש"י. ירושלמי ברכות פ"ד ה"א. וראה קידושין טו, א.

מכילתא ופרש"י משפטים כא, ו.

(30) משלי יד, כח.

(31) ראה גיטין סב, סע"א. זח"ג רנג, ב – ברע"מ.

(32) ועד להנחת אבן פינה.

[בערב ח"י אלול שנת תשמ"ח נערכה הנחת אבן פינה (להגדלת והרחבת) בית הכנסת ובית המדרש דליובאוויטש שבליובאוויטש, במעמד כ"ק אדמו"ר שליט"א, שהניח האבן פינה בידיו הק'. המו"ל].

(33) ע"ד ובדוגמת בית המקדש – ש"הכל חייבין לבנות ולסעד בעצמן ובממונם

כו" (רמב"ם הל' ביהב"ח פ"א ה"ב).

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל
שניאורסאהן

מליובאוויטש

ויקרא

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק כב

(תרגום חפשי)

יוצא לאור על ידי

"מכון לוי יצחק"

כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות ושבעים לבריאה
שישים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח

טעם לענינו, שהמילה „קרבן” מרבה גם „עצים”.

וכן יש להוסיף לכך, ולפחות „בדקות”: הפסוק „הגורלות הפלנו על קרבן העצים” מדבר אודות „קרבן העצים” בה”א הידיעה, כיון שידוע מקודם שקיים קרבן עצים⁸, מספרת התורה שהוא הובא על ידי גורלות. כלומר: הבאת „קרבן עצים” היא תוצאה של לימוד זה בתורת כהנים ובגמרא ש„מתנדבין עצים”. ואם כך, יוצא, שמביאים הוכחה מן התוצאה לגבי הגורם לה?

ב. עצים כקרבן בפני עצמו

לכאורה, ניתן היה להשיב על כך. וכדי להבין תירוץ זה, יש להקדים ולציין, שבנדבת העצים ייתכנו שני סוגים:

(א) נדבת עצים למערכה – עצים שהשתמשו בהם לצורך האש והמערכה על-גבי המזבח, שעליהם מקריבים את הקרבנות.

(ב) עצים שמוקרבים בעצמם על המזבח כקרבן בפני עצמו.

ולפי דעה זו, שדין זה של „מתנדבין עצים” אינו אמור לגבי נדבת עצים ללשכת עצי המערכה, אלא שניתן להביא עצים כקרבן בפני עצמו,

כשיטת רבי⁹, שחלים על העצים כל דיני הקרבנות: „טעונין מלח .. הגשה .. קמיצה .. עצים צריכים עצים”. ולדעת הראב”ד¹⁰ סוברים גם רבנן שמקריבים את העצים על המזבח כקרבן בפני עצמו, וההבדל הוא רק בכך שלפי רבנן אין חלים על העצים דינים אלו, משום שאין הם קרבן גמור (כדעת רבי).

(8) ראה קושיית המג”ל במל”מ הל’ שקלים פ”ד ה”ו (ד”ה שוב): אך קשה דהתם מיייתי מקרא כו’. וראה שער המלך שם. שירי קרבן לירושלמי שקלים רפ”ד. ועוד.

(9) מנחות כ, ב. שם קו, ב. וראה תוספתא שקלים פ”ג, ג.

(10) בפירושו לתו”כ פרשתנו כאן. וראה גם ק”א כאן. וכן משמע דעת הריטב”א תענית כו, א (בלש”א) – כי דוחק לומר שמפרש שם רק אליבא דרבי (משא”כ בפרש”י תענית יב, א ד”ה שיו”ט, שמפורש „טעונין קמיצה כו’”. וראה לקו”ש ח”ו שם הערה 34, 57).

א. „קרבן מנחה” – גם עצים:

מן הפסוק¹, „ונפש כי תקריב קרבן מנחה...” – ואין נאמר „כי תקריב מנחה”² – לומדים ב„תורת כהנים”³, שאפשר לנבד, כקרבן בפני עצמו, גם לבונה, יין ושמן, הבאים ביחד עם הקרבן, וכן עצים.

יש להבין: מובן, שהמילה „קרבן” יכולה לרבות הבאת לבונה וכן יין או שמן כקרבן בפני עצמו, כיון שבין כך ובין כך הם מובאים כחלק מקרבן, גם מהם מורכב הקרבן, ולפיכך חלה עליהם קדושת – והשם – „קרבן”.

אך כיצד ניתן לרבות מהמילה „קרבן” גם (נדבת) „עצים”, אשר אינם חלק מן הקרבן?⁴

נאמר בגמרא⁵: „קרבן, מלמד שמתנדבין עצים .. וכן הוא אומר⁶ והגורלות הפלנו על קרבן העצים”. ומפרש רש”י: „וכן הוא אומר – דעצים קרבן מקורו” (= נקראו)⁷. כלומר: כיון שמוצאים בתורה „עצים קרבן מקורו” יכולה המילה „קרבן” לרבות עצים.

אך זו היא רק הוכחה – שמוצאים פסוק שבו „עצים קרבן מקורו”. אך עדיין דרוש הטעם: מדוע נקראים „עצים” בשם „קרבן”, ולכן הם יכולים להיכלל בביטוי „תקריב קרבן”? והרי הם רק „הכשר מצוה”, כדי שהקרבן יוכל להישרף, יש צורך בעצים ובאש.

ואילו היה כתוב במקום אחר כלשהו, ש„עצים” מובאים כחלק של קרבן, היה זה

(1) פרשתנו ב, א. – בכוכ”כ ענינים שנתבארו לקמן בפנים (בענין קרבן העצים) ראה גם לקו”ש [המתורגם] ח”ו ע’ 25 ואילך. וש”נ.

(2) ראה פ’ הראב”ד, ר”ש משאנ”ק וק”א בתו”כ עה”פ. וראה מלבי”ם כאן.

(3) עה”פ.

(4) בראב”ד (וק”א) לתו”כ פרשתנו, לדעת רבי יין ולבונה כו’. לא איקרו קרבן אלא שמצינו אותם קרבין עם הקרבנות” (ולכן כשבים בפ”ע אין טעונין מלח כו’), משא”כ עצים, „אינהו גופייהו איקרו קרבן” (ע”ש). אבל מובן שזהו רק מחמת הלימוד שזה בכלל „קרבן”, משא”כ קודם (בלי) הלימוד מובן שיהיו ולבונה שייכים יותר לקרבן מעצים. וראה גם הלשון במדרש הגדול פרשתנו עה”פ: לבונה בפ”ע .. יין .. שמן .. ואפילו עצים.

(5) מנחות כ, ב. קו, ב. – הובא במפרשים הנ”ל.

(6) נחמ”י י, לה.

(7) בפרש”י שם קו, ב: איקרו קרבן.

ונגבה¹¹, שרומז שמבית זה אורה יוצאה לכל ד’ רוחות העולם, ובאופן של פריצת גדר, שכל ד’ רוחות העולם מתעלים לדרגת ארץ ישראל („עתידה ארץ ישראל שתתפשט בכל הארצות”), כולל ובמיוחד שכל בתי כנסיות ובתי מדרשות שבכל העולם נקבעים בארץ ישראל ומתחברים לבית המקדש, בגאולה האמיתית והשלמה ע”י משיח צדקנו, עליו נאמר¹², „פרצת עליך פרץ”, ודרשו חז”ל¹³, „זה משיח, שנאמר¹⁴ עלה הפורץ לפניהם”¹⁵.

... בשלימות דמספר שבע (שבע מאות ושבעים) נרמזת גם שלימות עבודתו של רבינו במשך כל ימי חייו, שבע עשיריות שנים, שבעים שנה (תר”ם – תש”י), ועד לגמר ושלימות עבודתו בעשור השביעי בחצי כדור התחתון (מהבית שמספרו שבע מאות ושבעים), כולל גם המשך העבודה בשנים שלאח”ז ע”י דור השביעי, „כל השביעין חביבין”¹⁶ – שע”ז נעשית השלימות דמעשינו ועבודתנו כל זמן משך הגלות בכל שבעת הארצות שבעולם, ותיכף ומיד „יוסיף אדני שנית ידו גו’ ואסף נדחי ישראל גו’”, ע”ז ש„פרצת (בגימטריא שבע מאות ושבעים) עליך פרץ”, „עלה הפורץ לפניהם”.

ובכל זה ניתוסף הדגשה יתירה בתקופה האחרונה:

העבודה דהפצת התורה והיהדות והמעיינות חוצה מ”בית רבינו” („770”) הולכת ונמשכת וביתר שאת וביתר עוז גם לאחר (עשר שנים האחרונות ב)חיים חיותו בעלמא דין, יותר מארבעים שנה (תש”י – תש”נ), באופן ד„נתן ה’ לכם לב לדעת ועינים לראות

(21) ויצא כח, יד.

(22) וישב לה, כט.

(23) אגדת בראשית ספס”ג. וראה ב”ר ספס”ה ובפרש”י.

(24) מיכה ב, יג.

(25) ולהעיר, ש„בית משיח” בגימטריא „פרצת” (770). ודו”ק.

(26) ויק”ר פכ”ט, יא. וראה ד”ה באחי לגני ה”ש”ת בתחלתו. ובארוכה – ד”ה זה

תש”א.

ועפ"ז מובן גודל העילוי ד' בית רבינו" – "מקדש מעט" העיקרי בגלות האחרון, "שנסע מקדש וישב שם", ולכן "הרי הוא מקום המקדש גופי' דלעתיד", ולא עוד אלא שבו יתגלה מקדש העתיד, ומשם ישוב לירושלים (כנ"ל).

ויש להוסיף, שענין זה מרומז גם בשמוי' של "בית רבינו" שבדורנו:

"רבינו" – ב' שמותיו רומזים על הגאולה: שמו הראשון – יוסף – ע"ש "ביום ההוא יוסיף אדני' שנית ידו לקנות את שאר עמו אשר ישאר מאשור וממצרים גו' ומאיי הים גו' ואסף נדחי ישראל ונפוצות יהודה יקבץ מארבע כנפות הארץ"¹⁴, ושמו השני – יצחק – ע"ש הצחוק והשמחה ששלימותה בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, כמ"ש "אז ימלא שחוק פינו", "אז" דייקא, לעתיד לבואי, כשיאמרו ליצחק (דוקא) "כי אתה אבינו"¹⁵.

ו"בית (רבינו)" – מספרו שבע מאות ושבעים¹⁶, וע"ש מספר זה נקבע שמו אשר יקראו ל"בית רבינו" בפי כל ישראל, "770"¹⁷, שמספר זה הוא הגימטריא ד"פרצת", ע"ש "ופרצת ימה וקדמה וצפונה

הם כהקרבת קרבן, והרי, לכאורה, הם רק מכשירי קרבן¹⁸, כדלעיל – כדי להקריב קרבן יש צורך באש המזבח הבאה על ידי העצים.

ד. זמן עצי כהנים והעם

לגבי הענין של נדבת העצים, אנו מוצאים דבר פלא:

במשנה¹⁷ מנויות תשע התקופות של "עצי הכהנים והעם", כפי שמוסבר בגמרא¹⁸: "כשעלו בני הגולה לא מצאו עצים בלשכה", ומשפחות מסוימות נדבו עצים למערכה – ולכן תקנו, קבעו, שבכל שנה ושנה יביאו משפחות אלו את העצים באותו יום שבו הן הביאו עצים בפעם הראשונה, וביום זה משתמשים בעצים של משפחה זו, "אפילו לשכה מלאה עצים".

תקופות העצים הן ימי חג למשפחות אלו, ואסורין בו בהספד ובתענית ובעשיית מלאכה¹⁸, עד אשר, כפי שמוסבר בגמרא¹⁹, דוחה יום טוב זה אפילו את תענית תשעה באב (נדחה).

ולכאורה: מדוע נדבת העצים היא שמחה רבה כל כך, עד אשר היא דוחה את צום תשעה באב (הנדחה)?²⁰

יש מפרשים מה"אחרונים"²¹ המסבירים, שהסיבה לשמחה אינה רק משום נדבת העצים למערכה כשלעצמה, אלא משום שבאותו יום נהגו להביא גם "עולות נדבה"²², ולפי ההלכה²³ יום שמביאים קרבן הוא יום טוב.

(16) לשון הירושלמי במקומות שבהערה 14. וראה לקו"ש שם הערה 48.
(17) תענית כו, א.
(18) רמב"ם הל' כלי המקדש פ"ו ה"ט. וכ"ה בתוספתא תענית פ"ג, ו (בהספד ובתענית). וראה ירושלמי פסחים פ"ד ה"א. חגיגה פ"ב ה"ד.
(19) תענית יב, א. תוספתא תענית שם. ירושלמי שקלים (מגילה ותענית) שם.
(20) וראה גבורת ארי (תענית שם) שקו"ט אך דחי "יו"ט שלנו" (דרבנן) תענית מדברי קבלה. וראה מג"א סתקנ"ט סק"א. ועוד.
(21) משנה למלך הל' כלי המקדש שם. אבל ראה מפרשי הירושלמי שם. ועוד.
(22) כמ"ש הרמב"ם – פיה"מ תענית פ"ד מ"ה. הל' כלי המקדש שם.
(23) ראה תוס' פסחים רפ"ד. ירושלמי פסחים שם. הובא ג"כ במפרשי הירושלמי שקלים שם. ועוד.

ולפי זה, ניתן היה, לכאורה, לתרץ: הפסוק "והגורלות הפלנו על קרבן העצים" מדבר אודות נדבת העצים למערכה¹¹, שהרי הסיבה ל"גורלות" היתה, כמסופר בגמרא¹², ש"לא מצאו עצים בלשכה" והמשפחות נדבו עצמם למערכה (כדלהלן בסעיף ד). וכיון שהתורה מכנה את נדבת העצים למערכה בשם "קרבן", מובן מכך, שגם עצי המערכה הם חלק מן ה"קרבן", ולכן המילה "קרבן" יכולה לרבות עצים, שאפשר להביאם גם כקרבן בפני עצמו על המזבח.

אך בנוסף לכך, שאם סוברים שניתן להקריב עצים על המזבח כקרבן בפני עצמו, הרי סביר לומר, שהביטוי "והגורלות..." קרבן העצים אינו מכוון רק כלפי נדבת העצים למערכה, אלא שהמשפחות הביאו מן העצים שנדבו גם קרבן עצים על המזבח, כמפורש בריטב"א¹³ – הרי]

לפי הדעה, שהדין של "מתנדבין עצים", לדעת רבנן, בא ללמד ש"אותן גזירין קריבין להכשר הקרבנות על המערכה"¹⁴, יוצא, שהדין של "מתנדבין עצים" עוסק באותו ענין של "והגורלות הפלנו על קרבן העצים", ואם כך, שבה הקושיה למקומה.

ג. עצים כקרבן – לפי הסברה

הכרחי אפוא לומר, שהסיבה העיקרית לכך שהמילה "קרבן" מרבה את העצים, היא מתוך סברה הגיונית: כיון שעצי המערכה נשרפים על המזבח ביחד עם הקרבן, הרי הם חלק מן הקרבן¹⁵. אך לצורך הוכחה נוספת מצטטת הגמרא את הפסוק ומקדימה "וכן הוא אומר", ובפסוק זה מוסבת המילה "קרבן" במפורש לגבי העצים.

אך יש להבין: כיצד ההגיון שעצי המערכה

(11) ראה פרש"י וכו' נחמ' שם.
(12) תענית כח, א. וכ"ה בירושלמי שבהערה 14.
(13) שבהערה 10.
(14) רבינו גרשום מנחות שם (קו, א), וכן מוכח לכאורה בתוספתא שקלים שם "אלו ואלו נופלים לדיר לשכת העצים". וראה גם ירושלמי שקלים שם (תענית פ"ד ה"ד. מגילה פ"א ה"ד) "מכשירי קרבן", ובמפרשים שם.
(15) להעיר מרמב"ם הל' ביאת מקדש פ"ט ה"ה. וראה הל' מעה"ק פ"ד סה"א. וראה לקו"ש ח"ו שם הערה 51. ואכ"מ.

אך עדיין אין ברור: אמנם, החג בפועל הוא משום עולות הנדבה, אך הגורם לעצם הבאת עולות הנדבה ביום זה הוא היותו יום נדבת העצים.

יותר מכך: דחיית תענית תשעה באב (נדחה) אינה משום הקרבת עולות הנדבה כשלעצמן, שהרי ביום שחייבים לצום לא התירו הבאת עולת נדבה סתם ועל ידי כך לדחות תענית, אלא משום שנדבת העצים הביאה לידי קביעות, שביום זה מקריבים עולות נדבה, ולכן נדחת התענית.

ודרוש הסבר: במה חשובה כל כך נדבת העצים, שבעבודה נקבעו ימים טובים של "זמן עצי כהנים והעם", עד כדי כך שנדחת תענית תשעה באב (נדחה)?

ה. השמחה בכריתת העצים למערכה

בנוסף לשמחה שהיתה בעת נדבת העצים, היתה שמחה גם בעת כריתת העצים.

כדברי הגמרא²⁴, שאחד הטעמים לשמחה של חמשה עשר באב הוא, משום שזהו "יום שפסקו מלכרות עצים למערכה", וכמבואר בדברי ה"ראשונים"²⁵, שהשמחה היא על כך ש"באותו יום היו משלימין (ומסיימין)²⁶ מצוה גדולה כזאת".

ודוקא זוהי הסיבה לשמחה הגדולה ביותר של חמשה עשר באב²⁷, עד אשר, כדברי המשנה²⁸, "לא היו ימים טובים בישראל כחמשה עשר באב וכיום הכפורים". וכפי שמוכן מהסברו של המהרש"א²⁹, ששני הדברים שמציינת המשנה בקשר לשמחה וליום טוב – "ביום חתונתו זה מתן תורה וביום שמחת לבו זה בנין בית המקדש" – קשורים לשני הימים הללו של חמשה עשר באב ויום הכפורים: ב"מתן תורה" הכוונה היא, כפירוש

(24) תענית לא, א.

(25) רשב"ם ב"ב קכא, ב. נמוק"י שם. וראה תויו"ט סוף תענית. וראה לקו"ש חכ"ד ע' 48 ואילך.

(26) כ"ה ברשב"ם שבע" (וכן בנמוק"י הנ"ל).

(27) נוסף לזה שמשמע שזהו הטעם העיקרי (ראה לקו"ש שם ע' 48, 53).

(28) שם כ, ב.

(29) בהדא"ג תענית שם.

רש"י³⁰, ל"יום הכפורים שניתנו בו לוחות האחרונות", ובית המקדש – "אחמשה עשר באב קאי, (= אמור לגבי חמשה עשר באב) שטעמי שמחתו .. תלויים בבנין המקדש" –

אשר הדבר היחיד שבו מתבטא קשר גלוי בין ט"ו באב לבין בנין המקדש הוא³¹ היותו "יום שפסקו מלכרות עצים למערכה" שבמקדש³².

וגם לגבי שמחה זו אין מובן: אמנם, כריתת העצים למערכה היא "מצוה גדולה"³³, אך זהו לכאורה רק הכשר מצוה, זהו רק טפל לעיקר, שהוא הקרבת הקרבנות על גבי המזבח³⁴.

וכיצד ייתכן שדוקא כריתת העצים היא חשובה כל כך, עד אשר היא "יוצרת" יום טוב שהוא גדול מכל התגים האחרים, בעוד אשר הקרבת הקרבנות עצמם אינה גורמת ליום טוב ושמחה גדולה כזאת?

1. הקרבת העצים – מהות הקרבנות

ויש לומר, שההסבר לכך הוא:

ידוע הסבר הרמב"ן³⁵ אודות הקרבנות, שהמביא קרבן צריך להרהר באותה עת ששריפת הקרב והכליות והכרעיים של הקרבן, ווריקת הדם על המזבח, נעשות משום ש"ראוי לו שישפך דמו וישרף גופו לולא חסד הבורא שלקח ממנו תמורה .. דמו תחת דמו נפש תחת נפש...".

תכלית הקרבן היא, שהאדם יקריב את עצמו לקדוש-ברוך-הוא. אך הקדוש-ברוך הוא עשה חסד עם האדם כי יקריב, והחליף

(30) במשנה שם. וראה בגמ' שם ל, ב.

(31) ואולי גם הא "שביטל הושע כו' שלא יעלו ישראל לרגל" (שם ל, סע"ב). וראה לקו"ש שם הערה 62. אבל אינו דומה לכריתת עצים למערכה המכשיר את עבודת הקרבנות שהיא מטרת הבית (רמב"ם ריש הל' בית הבחירה (אבל ראה שם: וחוגגין אליו ג' פעמים). וראה בארוכה לקו"ש שם ע' 54 ואילך ובהערה 70).

(32) ראה גם אוצר בלום לע"י תענית שם (במשנה).

(33) ראה לקו"ש שם בארוכה ביאור בגדול המצוה.

(34) להעיר ממשנת בלקו"ש שם (ע' 55 והערה 72) ש"ל שאי"ז הכשר לבד. ע"ש. אבל מובן, שלגבי הקרבת הקרבנות ממש ה"ז רק הכשר.

(35) פרשתנו א, ט.

שם"), כי, לאחר שמקדש העתיד יתגלה וירד למטה לא יהי צורך להשמיע לישראל "הגיע זמן גאולתכם".

... יש לבאר כהנ"ל בנוגע ל"בית רבינו שבבבל" בדורנו זה –

ביתו (בית הכנסת ובית המדרש) של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו:

... בדור זה, דור האחרון של הגלות ודור הראשון של

הגאולה, מסיימים ומשלימים "מעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות"⁸ לעשות מארץ העמים ארץ ישראל גם במקום היותר תחתון דארץ העמים, חצי כדור התחתון (שבו לא הי' מתן תורה), אשר, ע"י העלאת המקום היותר תחתון מעלים גם את כל שאר המקומות דארץ העמים, וענין זה נעשה ע"י "בית רבינו" שבחצי כדור התחתון, שממנו אורה יוצאה לכל העולם, לעשות מהעולם כולו (עד לפנה הכי נדחת בקצוי תבל) ארץ ישראל, שזהו"ע ד"עתידיה ארץ ישראל שתתפשט בכל הארצות"¹¹, ו"עתידיה ירושלים שתתפשט בכל ארץ ישראל"¹¹, שבה יוקבעו כל בתי כנסיות ובתי מדרשות שבכל העולם כולו מחובר לבית המקדש, בגאולה האמיתית והשלמה ע"י משיח צדקנו, נשיא הדור, שהוא המשיח (גואלן של ישראל) שבדור, ועוד וג"ז עיקר, שהוא הנשיא דתורת החסידות¹², אשר, ע"י הפצתה חוצה ("פוצו מעינותיך חוצה", עד לחוצה שאין חוצה ממנו, בכל קצוי תבל) פועלים ביאת מלכא משיחאי¹³.

(8) תניא רפ"ז.

(9) ראה אגרות קודש אדמו"ר מוהרי"צ ח"ב ע' תצב ואילך. וש"נ.

(10) "כמו בהגבהת כותלי בית שצריכים להתחיל להגבי' הקורה התחתון דוקא ואז ממילא יוגבהו העליונים הימנו, משא"כ אם הי' מתחיל מאמצע הכותל לא הי' מגבי' התחתונים" (תו"א בראשית ד, רע"א).

(11) ראה ספרי דברים בתחלתו. פס"ר פ' שבת ור"ח. יל"ש ישעי' רמז תקג.

(12) להעיר, שתורת החסידות היא בחי' היחידה שבתורה (ראה קונטרס ענינה של תורת החסידות). הקשורה עם בחי' היחידה שבישראל, נשמתו של משיח צדקנו (רמ"ז

לזח"ב מ, ב. ועוד).

(13) אגה"ק דהבעש"ט – כש"ט בתחלתו.

יש לומר – שהמקדש דלעתיד (ש)בנוי ומשוכלל יגלה ויבוא (מן השמים¹) יתגלה תחילה בהמקום „שנסע מקדש וישב שם”² בזמן הגלות „בית רבינו שבבבל”³), ומשם יועתק למקומו בירושלים.

... ואולי יש לומר, שמרומז בלשון הרמב”ם (בהלכות מלך המשיח⁴) „ובנה מקדש במקומו” – דלכאורה: מהו הצורך להשמיענו כאן שבנין המקדש הוא במקומו? ולאידך, למה אינו מפרש המקום, „ובנה מקדש בירושלים?” – ש„במקומו” רומז גם על מקומו של מלך המשיח בזמן הגלות (לפני ש„הרי זה משיח בודאי”), היינו, שבהיותו בגלות (ששם יושב וממתין ומצפה לגאול את בני ושכינה עמהן מהגלות) בונה מלך המשיח מקדש (מעט) שהוא מעין ודוגמת המקדש שביירושלים (כמו „בי כנישתא דשף ויתיב”⁵ „שנסע מקדש וישב שם”), בתור הכנה למקדש העתיד, שיתגלה תחילה שם, ומשם ישוב (עם הקב”ה ובני”) לירושלים.

... ואולי יש לומר, שמ”ש במדרש⁶ ש„בשעה שמלך המשיח בא עומד על גג בית המקדש והוא משמיע להם לישראל ואומר עניים הגיע זמן גאולתכם”, קאי על גג בית המקדש דמקדש מעט שבחוץ לארץ⁷ שהוא במקום המקדש בירושלים („שנסע מקדש וישב

(1) פרש”י ותוס’ סוכה מא. סע”א. ועוד.

(2) ערוך ערך שף (הובא בחדא”ג מהרש”א מגילה כט, א).

(3) מגילה כט, א.

(4) ספרי”א.

(5) ראה סנהדרין צח, א: „יתיב אפיתחא דרומי”.

(6) יל”ש ישעי’ רמז תצט.

(7) ועפ”ז יומתק הדיוק „עומד על גג בית המקדש” – ש„גגות”.

לא נתקדשו” (רמב”ם הל’ ביהב”ח פ”ו ה”ז), שרומז על חו”ל בערך לקדושת א”י.

את ההקרבה הגשמית בהקרבה הבהמה וכו’³⁶, אך ההקרבה צריכה לעוררו להקריב את נפשו, ברוחניות, אל הקדוש-ברוך-הוא.

ולפי זה ניתן לבאר את הרמז הטמון בפרט שכל קרבן על המזבח נשרף יחד עם עצי המערכה:

הקרבנות נחלקים לסוגים שונים, ולכל סוג הלכות המיוחדות לו לגבי אופן הקרבנות על המזבח. ולפי ביאור הרמב”ן שהוזכר לעיל מובן, שלכל סוג קרבן יש דינים מיוחדים משום שדוקא הם מתאימים לתכליתו של קרבן זה – מה צריך קרבן זה לעורר באדם המקריב, איזה „חלק” מ„עצמו” צריך האדם להקריב לקדוש-ברוך-הוא, בהתאם לגורם של קרבן זה – כפרה על חטא, נדבה, וכדומה.

וכפי שמוכח מפירושו הרמב”ן עצמו, שגם הפעולות הכלליות שהוא מונה – „שריפת הקרב... וזריקת הדם” – אינן מתבצעות בכל הקרבנות. בקרבן מנחה, לדוגמא, אין קיימים פרטים אלו, המנחה אינה קשורה לקרב וכדומה, ולדם של האדם המקריב.

אך מצד שני, הבסיס של כל הקרבנות הוא, שהאדם צריך להקריב את עצמו לקדוש-ברוך-הוא. כלומר, בראש ובראשונה צריכה להיות באדם הנכונות הכללית למסור את נפשו לקדוש-ברוך-הוא, בלי לתלות בחלק או בפרטים מסויימים של האדם, אלא „הקרבה” של עצם נפשו, של כל מהותו.

אלא שבכל סוג קרבן מתבטאת „הקרבה” זו של עצם נפשו למעשה בפרטים שונים של האדם.

וזהו המשמעות של עצי המערכה הנשרפים על המזבח ביחד עם כל קרבן – זוהי ה„תמורה” של ה„הקרבה” המשותפת והכללית של האדם המקריב לקדוש-ברוך-הוא, הנדרשת בכל קרבן.

בכך מובן מדוע נרמז הדבר דוקא על ידי העצים, כי „האדם עץ השדה”³⁷. כלומר, „עץ” אינו מבטא רק חלק מסויים או פרט של האדם, אלא את האדם כולו.

(36) ראה פרש”י וירא כב, יג ד”ה תחת בנו (מב”ר פנ”י,

(38) ראה בארובה לקו”ש שם ע’ 116 ואילך.

(39) ראה סה”מ תרנ”ט ע’ כג ואילך. לקו”ש [המתורגם ח”כ ע’ 195 ואילך. ועוד.

(37) שופטים כ, יט. וראה תענית ז, א.

כי ההוכחה למסירות נפש מושלמת היא בהתמסרות למכשירי קרבן (או מצוה⁴⁰):

כאשר יהודי מביא קרבן על המזבח, ואפילו קרבן העולה כליל⁴¹ ומציאותו מתבטלת, עלול המקריב לחשוב, שאמנם כאן למטה בטילה מציאותו, אך הוא מביא לידי „ריח ניחוח לה” – נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני⁴².

ואילו לגבי עצי המערכה אין אנו מוצאים שעל ידי שריפתם וכליונם על המזבח נגרם „ריח ניחוח לה”, ויחד עם זאת בשריפתם בטילה מציאותם לחלוטין, ואין בכך תחושה של מציאות עצמית, ותחושה שהם מביאים לידי „ריח ניחוח לה”.

והנכונות להתמסר לפעולה כזאת היא ההוכחה להתבטלות ומסירות נפש מושלמת – קרבן לה’.

ח. כריתת העצים – התמסרות מוחלטת לה’

אך לאחר כל זאת, הרי אפילו בנדבת העצים עדיין אין הוכחה מושלמת להתמסרות המוחלטת אל הקדוש־ברוך־הוא.

אמנם, אין לאדם תחושה שהוא פעל, אך בכל זאת, יש לו תחושת סיפוק מכך שהעצים התקדשו וניתן להקריב על ידם קרבן על המזבח.

הדרגה הנעלית ביותר של „אדם כי יקריב... להוי” ללא עירוב של שום תחושה עצמית, מתבטאת בכריתת העצים למערכה – כאשר כורתים את העצים ביער, לפני הקדשתם לגזבר בבית המקדש.

כפי שמודגש במיוחד לגבי המשפחות שהביאו עצים לאחר חמשה עשר באב – [בעשרים באב בני פחת מואב בן יהודה, בעשרים באלול...⁴³]. שהרי, מצד אחד, הם היו צריכים לזכור את העצים לא יאחר

(40) ראה גם לקו”ש [המתורגם] ח”ו ע’ 410 ואילך.
(41) ולהעיר שגם בעולה (משא”כ בפרים הנשרפים וכו’) נשאר העור וניתן לזכור (צו ז, ח. ובהם קג, ב), משא”כ אפר העצים וכו’ – דאפר הוא מציאות אחרת חדשה (ראה תוד”ה אין [פסחים כט, סע”א]. ח’ הרשב”א לקידושין גו, ב). ועיין אגה”ק סט”ו.
(42) פרשתנו שם ובפרש”י.
(43) משנה תענית כז, סע”א.

חמשה עשר באב (כי לאחר מכן הם פסולים למערכה⁴⁴), אך מצד שני, הם לא יכלו להביאם ולהקדישם מיד, כי אז הם היו כבר אז שייכים להקדש, וכל היכא דאיתא, כי גזא דרחמנא איתא⁴⁴ (= בכל מקום שהם נמצאים בו הם שייכים לקדוש־ברוך־הוא), כך שבעשרים באב וכדומה לא היו העצים שלהם והם לא היו יכולים לנדבם ולהביאם באותו היום.

ויוצא, אפוא, שבכל הימים שבין כריתת העצים לבין נדבתם היו העצים אצלם חולין.

ובכך מובן, שבפעולת ההכנה של כריתת העצים⁴⁵, שאז אין הקדושה ניכרת – זוהי התמסרות מושלמת לקדוש־ברוך־הוא באופן של התבטלות מוחלטת, כאשר האדם אינו חושב כלל על עצמו ועל פעליו, אלא עושה רק את רצון ה’.

ומכאן נובעת החשיבות הרבה של חמשה עשר באב, עד כדי כך ש,לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב וכיום הכפורים” – שמחת חמשה עשר באב היא כיום הכפורים, „אחת בשנה”⁴⁶, כאשר מתגלית אצל כל יהודי דרגת ה„אחת” שבנפשו, בחינת „יחידה”⁴⁷. כי שמחתו של היהודי בכריתת העצים למערכה, כאשר הם עדיין נשארים ברשותו כעצי חול, נובעת מדרגת ה„יחידה” שבנפשו, שכל מהותה היא „יחידה ליחוד”⁴⁸.

ט. שלושת סוגי הבנות כנגד שלושת אופני ה„עצים”

לפי זה ניתן לבאר גם את הקשר שבין תיאור השמחה, המובא בסוף מסכת תענית, לבין מהותו של יום חמשה עשר באב:

נאמר במשנה²⁸ בט”ז באב וביום הכפורים „בנות ירושלים יוצאות וחולות בכרמים ומה היו אומרות, בחור שא נא עיניך...”, ומפורט

(44) ר”ה ו, א. חולין קלט, א.
(45) להעיר מל’ הידוע [לקו”ת שלח (מ, א). וראה מו”ג ח”ג פנ”א בהערה] אילו נצטווה לחטוב עצים.
(46) ס”פ תצוה. אחרי טו, לד.
(47) ראה תוד”ה עד אחת – מנחות יח, א.
(48) הושענות דיום שלישי.

בברייתא⁴⁹, שהיו שלושה סוגים של בנות ישראל: „ויפיות שבהן מה היו אומרות, תנו עיניכם ליופי, שאין האשה⁵⁰ אלא ליופי, מיוחסות שבהן היו אומרות, תנו עיניכם במשפחה לפי שאין האשה⁵⁰ אלא לבנים, מנוערות שבהן מה היו אומרות, קחו מקחכם לשם שמים”⁵¹.

ויש לומר, ששלושה סוגים אלו הם כנגד שלושת האופנים הללו של ענין ה„עצים”.

יש עצים המובאים בעצמם כקרבן בנפרד על המזבח, וכנגד זה מצוי הסוג הראשון של הבנות – ה„ויפיות”, שהרי יופי⁵² הוא מעלה של האדם עצמו.

לאחר מכן ישנם עצי המערכה, שמנדבים ומביאים אותם אל הלשכה – זמן עצי הכהנים והעם. כנגדם ישנן ה„מיוחסות”, שהרי מעלת היחוס קשורה בעיקר לבנים – „אין האשה אלא לבנים”, וכפי שמבאר רש”י: „אם בניך יהיו מיוחסין הכל קופצין עליהם...” בדומה לעצי המערכה שהם הכשרה לקרבן אחר.

וכריתת העצים למערכה, בהיותם חול ואינם קשורים לקודש – דומה ל„מנוערות” שבהן, שאין בהן מעלות גלויות. אך מצד שני, דוקא

(49) בסיום המס’. – השינויים בין לשון המשנה ולשון הברייתא נתבארו בארוכה בלקו”ש [המתורגם] ח”ט ע’ 86 ואילך. וראה גם לקו”ש ח”ט ע’ 261 ואילך.
(50) כ”ה בגמ’ לפנינו. ובע” (ודק”ס): אשה. וכ”ה בכתובות נט, ב.
(51) כ”ה הגירסא בע”י. ובגמ’ לפנינו: לשום.
(52) היינו מצות כמפורש בשהש”ר (פ”ו, ז): מה יפית במצות.

אצל ה„מכוערות” מורגשת המעלה של „קחו מקחכם לשם שמים” – לא האדם לעצמו, אלא רק לפי רצון ה’, כאמור לפני כן, שדוקא בכריתת העצים למערכה מתבטאת המסירות לפעול „לשם שמים” ללא כל תחושה של ישות עצמית.

י. ההוראה: קירוב הזולת לה’

וזהו ההוראה הנלמדת בעבודתו הרוחנית של כל אחד ואחד:

יש הסוברים, שהשמחה בעבודת ה’ היא דוקא כאשר „הופכים עולמות” – לומדים את כל התורה כולה וכדומה.

אך כאשר פועלים בסיוע ליהודי אחד להתקרב לה’, הרי אז „לשמחה – ובפרט שמחה גדולה – מה זו עושה”⁵³ –

אלא, ההוראה הנלמדת היא: אמנם, אילו היתה ליהודי אפשרות לפעול יותר למען שלימותו העצמית, והוא לא פעל זאת, מגיע לו על כך עונש וכדומה,

אך מצד שני – אין עבירה מכבה מצוה⁵⁴. ולגבי מצוה זו – לסייע ליהודי אחר ל„קריב מכם קרבן לה” – קובעת התורה, שהיא מביאה לשמחה הגדולה ביותר מכל השמחות: לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב וכיום הכפורים.

(משיחות כ”ף מנחם אב תשכ”ה, תשל”ב).

(53) ע”פ קהלת ב, ב.

(54) עיין סוטה כא, א ובפרש”י שם ד”ה מצוה וד”ה בעידנא.

לזכות

כ”ק אדונו מורנו זרבינו מלך המשיח

ויהי”ר שעי” קיום הוראת

כ”ק אדמו”ר מלך המשיח (בשיחת ב’ ניסן ה’תשמ”ח)

להכריז יחי, יקויים הבטחתו הק’,

שההכרזה תפעל ‘ביאת דוד מלכא משיחא’

יחי אדונו מורנו זרבינו מלך המשיח לעולם ועד